

## ВЪВЕДЕНИЕ

Всички държави, включително и бързо развиващите се като Китай, отбелязват силна тенденция към застаряване на населението, което е резултат от по-добрите условия на живот (нови технологии за производство на храни, лекарства, лечение, комуникации и др.). Удължаването на живота на хората е положително явление. Но повишият брой възрастни хора, отколкото млади (от 0 до 14 годишна възраст, например), заедно с ефекта от миграцията на работещото население, ще окажат огромно въздействие върху обществото със значителни последици върху икономическите възможности на хората и върху перспективите им за образователно и културно развитие. Страните, обхванати от Дунавската стратегия на Европейския Съюз, също са изправени пред този проблем и търсят възможности за неговото решаване.

Като се отчита този процес на трансформиране на условията на живот, то тревожен е фактът, че не се обръща достатъчно внимание върху възможностите за използване на възрастните граждани за развитието на обществото, чрез продължаващо обучение за овладяване на актуални знания и умения, съчетани с техния личен опит.

Проектът ДАНЕТ изследва възможностите за промяна на отношението на обществото към възрастните граждани чрез обучение и чрез стимулиране на Европейските граждани от третата възраст към активно участие в обществения живот. Проектът се опитва да привлече политици, представители на местната и националната власт, които са отговорни за вземането на решения, относно ролята на възрастните хора в обществото и чиято крайна цел трябва да бъде прилагането на мерки, които в най-висока степен откликват на потребностите на цялото

общество, включително и на слабо представените в държавната политика и/или в социалния живот групи, каквато е групата на пенсионерите.

Проектът обединява и прилага научните резултати с практическия опит на известни институции като Център за продължаващо обучение ZAWIW към университета в гр. Улм, Германия, Университет за третата възраст в гр. Любляна, Словения, Държавен отворен университет за обучение на възрастни граждани в гр. Загреб, Хърватия и др.

Книгата “Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ” представя основните Европейски програми „Европа за гражданите” и „Грюндвиг”, които включват и обучение на пенсионери, съдържанието на проекта DANET “DANUBE NETWORKERS–NEIGHBOURS AT WORK”, дейностите, научните изследвания и резултатите на българския партньор, Русенски университет „А. Кънчев” (РУ), който беше подпомогнат от „Съюз на пенсионерите’2004”, секция–Русе (СП’2004-Русе) и съвместните дейности и резултати на всички партньори по проекта.

## СЪДЪРЖАНИЕ

|                 |   |
|-----------------|---|
| Въведение.....  | 3 |
| Съдържание..... | 5 |

# ГЛАВА ПЪРВА

## ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

### ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ ГРАЖДАНИ

|  |    |
|--|----|
| <b>§1. ПРОГРАМА „ЕВРОПА ЗА ГРАЖДАНИТЕ”</b> .....           | 13 |
| 1.1. Исторически сведения .....                            | 13 |
| 1.2. Общи и специфични цели на програмата .....            | 14 |
| 1.3. Приоритети на програмата .....                        | 15 |
| 1.4. Структура на програмата .....                         | 19 |
| <b>§2. ПРОГРАМА „ГРЮНДВИГ”</b> .....                       | 22 |
| 2.1. Обща информация за секторна програма „Грюндвиг” ..... | 22 |
| 2.2. Цели на програмата „Грюндвиг” .....                   | 23 |

## ГЛАВА ВТОРА

### ПРОЕКТЪТ ДАНЕТ

|  |           |
|--|-----------|
| <b>§1. ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА ДАНЕТ .....</b>  | <b>25</b> |
| 1.1. Център за продължаващо обучение (ZAWIW),<br>Университетът в гр. Улм, Германия .....         | 25        |
| 1.2. Университет за третата възраст, гр. Любляна, Словения ....                                  | 26        |
| 1.3. Университетът в гр. Крайова, Румъния .....  | 28        |
| 1.4. Международна асоциация за изследване на река Дунав,<br>гр. Вилхеринг, Австрия .....         | 29        |
| 1.5. Държавен отворен университет – Университет за третата<br>възраст, гр. Загреб, Хърватия..... | 29        |
| 1.6. Русенски университет “Ангел Кънчев”, гр. Русе,<br>България .....                            | 30        |
| 1.7. Други участници в проекта .....   | 31        |
| <b>§2. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОЕКТА ДАНЕТ .....</b>   | <b>33</b> |
| 2.1. Състояние на проблема .....   | 33        |

|  |    |
|--|----|
| 2.2. Цели и задачи на проекта .....  | 34 |
| 2.3. Методи за изпълнение на проекта. Дейности .....   | 35 |
| 2.4. Очаквани резултати от проекта .....   | 38 |
| 2.5. Съответствие на проекта ДАНЕТ с целите и<br>приоритетите на програмата „Европа за гражданите” ..... | 39 |

## **ГЛАВА ТРЕТА**

### **ОРГАНИЗАЦИОННИ СРЕЩИ**

#### **ПО ПРОЕКТА ДАНЕТ**

|  |           |
|--|-----------|
| <b>§1. ПЪРВА ОРГАНИЗАЦИОННА СРЕЩА НА<br/>ПАРТНЬОРИТЕ .....</b> | <b>41</b> |
| <b>§2. ВТОРА ОРГАНИЗАЦИОННА СРЕЩА НА<br/>ПАРТНЬОРИТЕ .....</b> | <b>45</b> |
| <b>§3. ОРГАНИЗАЦИОННИ СРЕЩИ НА БЪЛГАРСКИЯ ЕКИП....</b>         | <b>49</b> |

# ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

## РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

### ПО ПРОЕКТА ДАНЕТ

#### §1. ПАНЕЛНА ДИСКУСИЯ I:

##### АКТИВНО СТАРЕЕНЕ В ЕВРОПА /

|  |           |
|--|-----------|
| <b>СОЛИДАРНОСТ МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА .....</b>       | <b>57</b> |
| 1.1. Съдържание на Панелна дискусия I.....       | 57        |
| 1.2. Анкета върху активното стареене .....       | 63        |
| 1.3. Анализ на резултатите от анкетата .....     | 65        |
| 1.4. Обобщени изводи от Панелна дискусия I ..... | 67        |

#### §2. ПАНЕЛНА ДИСКУСИЯ II:

##### УСТОЙЧИВОСТ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

|  |           |
|--|-----------|
| <b>/ НАЦИОНАЛНА И ЕВРОПЕЙСКА ИДЕНТИЧНОСТ .....</b> | <b>72</b> |
| 2.1. Съдържание на Панелна дискусия II .....       | 72        |
| 2.2. Обобщени изводи от Панелна дискусия II .....  | 74        |

**§3. ПАНЕЛНА ДИСКУСИЯ III:**

**МИГРАЦИЯТА КАТО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО /**

**ИНТЕГРАЦИЯТА КАТО ШАНС..... 77**

3.1. Съдържание на Панелна дискусия III..... 77

3.2. Анкета върху миграцията..... 80

3.3. Анализ на резултатите от анкетата върху миграцията..... 83

3.4. Научно изследване „Миграцията, семейството и личните имена”..... 88

3.5. Обобщени изводи от Панелна дискусия III..... 91

**§4. ПАНЕЛНА ДИСКУСИЯ IV:**

**ЕКОЛОГИЯ / СРЕДА..... 93**

4.1. Съдържание на Панелна дискусия IV..... 93

4.2. Обобщени изводи от Панелна дискусия I..... 96

**§5. ОБУЧЕНИЕ ПО ИЗПОЛЗВАНЕ НА НОВИ**

**ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ..... 99**

**§6. ДРУГИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРОЕКТА**

**ДАНЕТ..... 102**

## **§7. РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОЕКТА**

|                    |     |
|--------------------|-----|
| <b>ДАНЕТ</b> ..... | 106 |
|--------------------|-----|

|  |     |
|--|-----|
| 7.1. Разпространение на резултатите от обучението по проекта чрез институции и чрез представители на местната власт..... | 106 |
|--|-----|

|   |     |
|---|-----|
| 7.2. Разпространение на резултатите от обучението по проекта чрез медиите ..... | 107 |
|---|-----|

|  |     |
|--|-----|
| <b>§8. ОЦЕНЯВАНЕ НА ПАНЕЛНИТЕ ДИСКУСИИ</b> ..... | 113 |
|--|-----|

|  |     |
|--|-----|
| 8.1. Тест за оценяване на панелните дискусии ..... | 113 |
|--|-----|

|  |     |
|--|-----|
| 8.2. Оценяване на очакванията от проекта ДАНЕТ на представители на неправителствени организации на пенсионери..... | 116 |
|--|-----|

|   |     |
|---|-----|
| 8.3. Оценяване на личните очакванията от проекта ДАНЕТ..... | 119 |
|---|-----|

|  |     |
|--|-----|
| 8.4. Оценяване на организацията на обучението по проекта ДАНЕТ. .... | 124 |
|--|-----|

|   |     |
|---|-----|
| <b>§9. ОЦЕНЯВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА САЙТА НА ПРОЕКТА ДАНЕТ</b> ..... | 130 |
|---|-----|

|                     |     |
|---------------------|-----|
| <b>ИЗВОДИ</b> ..... | 135 |
|---------------------|-----|



# ГЛАВА ПЕТА

## МЕЖДУНАРОДНИ КОНФЕРЕНЦИИ

### ПО ПРОЕКТА ДАНЕТ –

### ПРЕДСТАВЯНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

|   |            |
|---|------------|
| <b>§1. МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ В ХЪРВАТИЯ .....</b>        | <b>137</b> |
| 1.1. Програма на международната конференция в Хърватия..... | 137        |
| 1.2. Резултати на работната група „Активно стареене” .....  | 144        |
| 1.3. Резултати на работната група „Идентичност” .....       | 145        |
| 1.4. Резултати на работната група „Миграция” .....          | 148        |
| 1.5. Резултати на работната група „Околна среда” .....      | 149        |
| 1.6. Резултати от образователната игра .....                | 151        |
| <br>  |            |
| <b>§2. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ</b>            |            |
| <b>В ГЕРМАНИЯ .....</b>                                     | <b>154</b> |
| 2.1. Програма на международната конференция .....           | 154        |
| 2.2. Нови цели .....  | 163        |

**ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ ОТ ПРОЕКТА ДАНЕТ ..... 165**

**ЛИТЕРАТУРА ..... 173**

